

TAAKMODULE KINDERWERK

INTRODUCTIE

Wat een mooie taak om als oudste (toe)zicht te houden op het kinderwerk in de gemeente! In deze taakmodule komen allerlei aspecten die daarbij passen.

Soms is de oudste kinderwerk ook verantwoordelijk voor het jeugdwerk. Daarover is een aparte taakmodule. Als oudste kinderwerk ondersteun je vooral de coördinator kinderwerk, mogelijk is er een aparte coördinator voor de jongste kinderen/crèche. Leer de coördinatoren oog te hebben voor de kinderwerkers; als het met hen goed gaat, gaat het meestal ook met de kwaliteit van het kinderwerk goed of komen ze open met vragen als het niet zo goed gaat. Bij grote gemeenten is er soms een betaalde kinderwerker.

Bij Jezus zien we dat Hij oog/hart heeft voor kinderen, niet alleen in het hartverwarmende verhaal van de kinderzegening (Marcus 10):

‘Laat de kinderen tot mij komen, houdt ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij. Ik verzeker jullie: wie niet als een kind het koninkrijk van God ontvangt, zal er zeker niet binnengaan.’

Maar Jezus wijst ook op de kwetsbaarheid van kinderen en roept op om daar zorgvuldig mee om te gaan in Matt. 18:6:

‘Wie een van de geringen die in Mij geloven van de goede weg afbrengt, die kan maar beter met een molensteen om zijn nek in zee geworpen worden en in de diepte verdrinken.’

Een heftige tekst die behoorlijk bedreigend kan klinken in onze oren. Het geeft maar aan hoe belangrijk de kinderen zijn voor Jezus.

Fijn dat jij als oudste deze taakmodule doorneemt. We hopen dat het jou en de gemeente opbouwt.

Inhoud

INTRODUCTIE.....	1
HOOFDSTUK 1: VISIE OP KINDERWERK	3
HOOFDSTUK 2: KINDEREN IN ONZE GEMEENTEPRAKTIJK	6
HOOFDSTUK 3: KINDEREN IN GODS MISSIE	8
HOOFDSTUK 4: KINDEREN IN HUN GEZINNEN	10
HOOFDSTUK 5: KINDEREN EN DE GROEPSGROOTTE	13
HOOFDSTUK 6: HULPMIDDELEN BIJ KINDERWERK IN DE GEMEENTE	15

HOOFDSTUK 1: VISIE OP KINDERWERK

Kinderen in de gemeente

Het nadeel van de term 'kinderwerk' is, dat men dan vaak denkt aan datgene wat zich buiten de samenkomsten afspeelt in de daarvoor toegewezen ruimten voor het kinderwerk. De Engelse term 'Children Ministry' is dan een mooiere term, omdat het eigenlijk gaat om onze dienst aan onze kinderen voor wie wij gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen. Dat betekent onze kinderen dienen vanuit de liefde van God op manieren die bij hen passen. Soms is dit op een speciale plek en een speciale tijd, denk aan de (parallele) kinderclubs, een kinderkoor of eventuele voorstellingen (zoals De Vliegende Speeldoos) of een speciale bijeenkomst (zoals Kliederkerk). Soms kan dit op dezelfde plek op dezelfde tijd als de rest van de gemeente, hierbij kun je denken aan een kindermoment vooraf aan de zondagsdienst of een kind die een stuk uit de Bijbel voorleest. Ook een tijdens opdragen en dopen is er vaak speciale aandacht voor kinderen. De plaats van kinderen in dat wat we soms wel liturgie noemen.

Voor kinderen is het fijn om hun eigen bijeenkomst te hebben met hun eigen verhalen en werkvormen, maar ook de gezamenlijke diensten zijn voor hen van belang om het gevoel te krijgen dat ze er echt helemaal bij horen en van waarde zijn in geestelijk opzicht. Waar het omgaat is de vraag: hoe en waar geven we onze kinderen (intentionele) aandacht die het verdient en die ons zal zegenen. Zoals Jezus al aangaf in Mattheus 18:2-3:

'Hij riep een kind bij zich, zette het in hun midden neer en zei: 'Ik verzeker jullie: als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het koninkrijk van de hemel zeker niet binnengaan.'

Het onderzoek (en Boek) Samen Jong heeft onderzoek gedaan naar kenmerken van kerken waar alle generaties betrokken zijn. Eén van de zes kernwaarden die zij geven is om Jongere generaties en hun gezinnen prioriteit te geven in de gemeente. Dat lijkt heel veel gevraagd, maar de gedachte hierbij is dat met deze prioriteit alle generaties worden gezegend.

Vragen:

Wat is de plaats van kinderen in jouw gemeente?

Welke vormen zijn er waar kinderen met hun leeftijdsgenoten zijn?

Welke vormen zijn er waar kinderen onderdeel zijn van algemene bijeenkomst?

Welke aandacht krijgen kinderen?

Op welke manier kun je hierbij leren van hen over het koninkrijk van God?

Kinderen in onze visie

De plaats van kinderen is in veel gemeente vanzelfsprekend. Het risico van 'vanzelfsprekend' is dat we elkaar niet scherp houden en elkaar hier niet op kunnen aanspreken. Als we hier een gezamenlijke afspraak van maken dan geeft dit ons richting en ons een middel om hier elkaar op aan te blijven spreken.

Een manier waarop je dit kunt doen is visie/missie en beleid of strategie.

Missie, visie en strategie - Sommigen maken hierbij nog onderscheid tussen visie en missie. Maar andere zeggen dat in een goede visie ook je missie is vertegenwoordigd. In een missie geef je het bestaansrecht weer van de gemeente die voortkomt uit de identiteit en waarden van de gemeente (de motivatie, het waarom?). Hiermee kijk je meer naar het verleden. In een visie kijk je vooruit en geef je aan wat je graag wilt bereiken met de gemeente, welke je doelstellingen je wilt behalen. Een missie is meestal tijdloos en een visie is meestal tijdelijk. Strategie en beleid zijn de uitwerking van de missie en de visie in plannen en planning in de tijd en met een duidelijk taakverdeling.

Dan is er ook nog zo iets als een motto. Dat is meestal een centrale zin uit de visie.

Dit lijkt heel bedrijfsmatig, maar in de Bijbel kunnen we iets hiervan herkennen in de Evangelieën wanneer Jezus spreekt over de identiteit en de waarden vanuit het verleden van Israël en de toekomst die nu begint en tot voleinding zal komen in het Koninkrijk van God. Jezus stelt de missie scherp vanuit Gods weg met en zijn beloften aan Israël. De wet stelt hij op scherp in het centrale gebod: God en je naaste liefhebben. Ook de visie voor de toekomst stelt Jezus op scherp door Gods koninkrijk en Gods gerechtigheid als hoogste doel te stellen in onze zoektocht. Ook wordt er veel gezegd over de toekomst en onze plek hierin. Vlak voordat hij teruggaat naar de vader roept Hij zijn leerling op:

'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat Ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.' (Mat.28:19-20)

Als dit geen visie is... In de strategie krijgt deze visie handen en voeten. Jezus had al veel voorspellingen en beloften gedaan over de toekomst. In het boek Handelingen en het vervolg van de gemeente zien we de visie gestalte krijgen in de strategie. Dat begon met een strategie vanuit de onderdrukking en in de marge van de samenleving en kreeg later een nieuwe uitdaging toen het christendom in Europa staatsgodsdienst werd. In deze tijd zijn we weer terug in de marge en hebben we in 'het westen' te maken met secularisatie. De Missie en visie blijven onveranderd staan, maar misschien vraagt dit weer bezinning om onze strategieën. Zo zie je dat deze termen behulpzaam kunnen zijn om ons doen en laten telkens weer aan te passen aan onze tijd, maar de link te blijven maken met Gods tijdloze missie en visie in deze wereld.

Soms is er een gemeentevisie en hebben jeugd en kinderclubs een visie die specifiek is, maar nauw aansluit bij de overkoepelde visie van de gemeente.

Belangrijk is dat er een gezamenlijk verhaal ontstaat wat je met elkaar kunt delen en van waaruit je kunt werken. Dat motivatie krijgt en graag commitment geeft vanuit dit grotere verhaal wat je samen deelt en waarop je aanspreekbaar bent. Dat motiveert en geeft richting en focus. Het geeft ook een verhaal wat nieuwe leden en werkers kan aanspreken en waardoor het werk ook makkelijker is over te dragen. In een gemeente is er regelmatig wisseling van werkers en leiders. Een visie en strategie of beleid geeft dan stabiliteit in turbulente tijden. Enige ruimte voor de werkers om een eigen invulling te geven aan het werk is dan wel een aandachtspunt om de motivatie op peil te houden.

Het kan helpen om in de visie ook expliciet de kinderen een plek te geven. Vaak omdat het soms niet zo vanzelfsprekend is dat kinderen meedoen. Bijvoorbeeld deze visie van Baptistengemeente Arnhem:

‘Wij willen een liefdevolle, open en gastvrije gemeenschap van gelovigen zijn. Dit alles tot eer van God. Jong en oud is welkom! Een plek waar Zijn liefde het reddende werk van Jezus Christus centraal staat. Wij hopen dat iedereen Jezus leert kennen en ontdekt wat Hij voor

Vragen:

Waar staat jullie gemeente voor en/of wat is de visie in jullie gemeente?

Waar zie je de visie gestalte krijgen in de gemeente?

Waar zie je de visie van de gemeente gestalte krijgen bij de omgang met kinderen?

Hoe vind jij de betrokkenheid van jonge generaties terug in de visie en op de plaatsen waar er wordt gecommuniceerd? (website, mededelingen)

Waar gaat het over de plaats van kinderen en jongeren?

Waar kan het nog meer/beter een plek krijgen?

ons heeft gedaan. Met de hoop dat mensen geïnspireerd raken om uiteindelijk een eigen keuze voor Hem te maken.’

Boekentips:

- Samen Jong, Kernwaarden van een kerk met alle generaties, Sabine van der Heijden e.a.
- Kerk voor een nieuwe Generatie, Sabine van der Heijden

HOOFDSTUK 2: KINDEREN IN ONZE GEMEENTEPRAKTIJK

Elke gemeente zal zeggen dat kinderen belangrijk zijn in de praktijk van de gemeente. Maar als we inzoomen op deze praktijk, kan de vraag naar de plaats van kinderen in onze gemeentepraktijk ons helpen om dit ook kritischer te bekijken met als doel om hiervan te leren en onze kinderen de aandacht te geven vanuit Gods betrokkenheid op onze kinderen.

Zeker in veel Baptistengemeenten met een doop op getuigenis, kunnen kinderen (onbewust) een onduidelijke of zelfs ondergeschikte plek krijgen als 'toekomstig lid'. Kinderen zijn de gemeente van de toekomst, maar hoe zit het met hun plaats in de gemeente nu? Als ze daar nu niet ervaren dat ze van waarde zijn, zullen ze dit meenemen naar hun toekomstige beleving van de gemeente.

Ze zijn misschien nog niet 'gedoopt lid', maar zeker wel deel van de gemeente... toch? Hoe ziet dit eruit en hoe geven we hieraan woorden in onze communicatie, hoe laten we dit zien in onze liturgie. Hoeveel ruimte geven we ze en hoe uitnodigend zijn we hierbij?

Ik noem drie praktische voorbeelden:

De maaltijd van de Heer, ook wel het Heilig Avondmaal genoemd. Het is altijd goed om met elkaar stil te staan bij de manier waarop je hierbij kinderen en jongeren betreft. In sommige Baptistengemeenten worden kinderen uitgenodigd om mee te doen, in andere gemeenten zijn er andere manieren om aan kinderen en jongeren te laten merken dat ze erbij horen. De uitkomst is dan misschien minder belangrijk dan het gegeven dat je er met elkaar over in gesprek gaat en wegen zoekt om uitnodigend te zijn naar jongeren en kinderen en ze erbij te betrekken.

Pastoraat - Op welke manier is het pastoraat georganiseerd in de gemeente? Is er pastoraat georganiseerd? Weten mensen waar ze terecht kunnen met hun vragen (naast de voorganger). Maar is er ook 'integraal basispastoraat' met een aanspreekpunt voor de clubs en op andere plekken in de gemeente, waar er oog, een luisterend oor en bemoediging is voor degenen die niet goed in hun vel zitten. Zijn de kinderwerkers hiervan op de hoogte en hierin (herderlijk) toegerust? Worden ouders hierin betrokken? Ook dit heeft te maken met de (volwaardige) plaats van kinderen in de gemeente

Veilige Gemeente – Veiligheid is een breder thema (materieel, lichamelijk en sociaal) en is gericht op respect voor eigendommen en grenzen van mensen. Met name voor kwetsbare mensen (zoals kinderen) is dit van belang. Dit onderwerp is in de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Bijzonder genoeg werd dit extra belangrijk vanwege allerlei misstanden in de samenleving, waarvan misstanden bij The Voice volop in het nieuws waren.

Maar al eerder waren er ook misstanden in de kinderopvang en ook bij de Rooms Katholieke Kerk. Een veilige omgeving is de basis voor een sfeer waar onze kinderen zichzelf kunnen zijn en spelenderwijs met leeftijdsgenoten kunnen leren over wie God is. Veilig kinderwerk begint in een Veilige Gemeente die bewust is georganiseerd rondom dit thema. Dat kan met een duidelijk stappenplan vanuit bewustwording van risicogebieden, gedragsregels, aannamebeleid en klachtenprocedure, kan een gemeente hier zorgvuldig invulling aan geven en dit communiceren op belangrijke plaatsen en momenten in de gemeente. Zie ook uitgebreide informatie over het thema [veilige gemeente](#) op de website van Unie-ABC.

Het onderzoek (en boek) 'Samen Jong' heeft ontdekt dat gemeenten waar alle generaties actief betrokken zijn zich kenmerken door het vormen van een warme gemeenschap (kernwaarde 5) waarin jongere generaties verantwoordelijkheid en invloed krijgen in het gemeentelven (kernwaarde 4).

Kinderen voelen alles goed aan, dus regelmatig en duidelijk communiceren dat ze welkom zijn, dat er aan hen is gedacht en dat we belang hechten aan een veilige gemeente kan een bijdrage zijn aan een kindvriendelijke onze cultuur. Zo bouw je met elkaar aan veilige intergeneratieve of intergenerationele cultuur waarin jong en oud niet alleen samen aanwezig zijn, maar ook samen met elkaar in contact zijn.

Vragen:

Kun je voorbeelden geven waar in de praktijk merkbaar is dat kinderen erbij horen?

Wat heeft jullie gemeente ontwikkeld voor pastoraat en veilige gemeente?

Op welke plek laat jouw gemeente zien dat ze een intergenerationale gemeente zijn?

Waar zou dat nog beter kunnen?

Heb je ook concrete ideeën om dit uit te werken?

Met wie zou je hierover in gesprek kunnen gaan?

Boekentips

- Kerk voor een nieuwe generatie – Sabine van der Heijden
- Nooit meer een kleurplaat, raak geïnspireerd door kindertheologie, Maartien Hutter en Henk Kuindersma
- Handboek kinder- en jeugdpastoraat, Corien Rietberg en Corjan Matsinger
- Pastoraat aan kinderen, Michael Dieterich

HOOFDSTUK 3: KINDEREN IN GODS MISSIE

Kinderen in Gods Missie

Vanuit de tekst uit Matteüs 18 kunnen we concluderen dat kinderen een belangrijk plaats hebben in Gods missie. Van hen kunnen we leren over het koninkrijk van God. Maar wat kunnen we ons hierbij voorstellen in de praktijk?

Ik zie minstens twee manieren waarop dit werkzaam is in gemeenten:

1. Kinderen trekken kinderen mee
2. Kinderen trekken ouders mee

1. Kinderen nemen vaak vriendjes of vriendinnetjes mee naar de gemeente of naar activiteiten van de gemeente waar dan ook. Zij komen soms mee naar de club of zondagschool en de samenkomsten, maar zij gaan soms ook mee naar activiteiten van de gemeente zoals voorstellingen (zoals kindertheater), kinderbijeenkomsten (zoals kinderpraise) of acties in de wijk (zoals papierprikken, burendag). Op die manier kunnen we via de relaties van kinderen onderling het getuigenis laten zien van Gods liefde voor iedereen.

2. Kinderen nemen van ook ouders mee. Dat klinkt misschien wat voor-de-hand-iggend, maar als kinderen door vriendjes worden uitgenodigd merken ouders hier thuis hier ook iets van. Als ouders horen dat de gemeente belang hecht aan veiligheid, dat kinderen het naar hun zin hebben, vrienden krijgen en waardevolle lessen leren, kan het ook een reden zijn dat ouders worden aangesproken en ervoor kiezen om zich aan te sluiten. Daarbij laat onderzoek ook zien dat een belangrijke motivatie voor mensen om een kerk te kiezen (en soms ook om naar een kerk te gaan) is vanwege de kinderen. Kindvriendelijke cultuur, de vele kinderen en het goede 'aanbod' voor kinderen wordt dan genoemd als motivatie om voor een kerk te kiezen.

Als je als gemeente vindt dat je goed nieuws hebt voor iedereen, dan zijn dit kansen om dit goede nieuws te laten zien en bewust handen en voeten te geven via de kinderen. Van een gemeente vraagt dit niet meer dan een kindvriendelijke gemeente te zijn, met ruimte voor kinderen om met hun eigen leeftijdsgenoten op hun manier bij elkaar te zijn en een kindvriendelijke liturgie waarin alle generaties met elkaar mogen delen wat God geeft.

Het onderzoek (en boek) Samen Jong heeft ontdekt dat een gemeente waarin jongeren betrokken zijn onder meer als kenmerk heeft dat het zich richt op mensen buiten de kerk (Kernwaarde 6: Goede buur zijn).

Vragen:

Kun je voorbeelden bedenken waarin kinderen een rol hebben gespeeld in Gods missie?

Waar wordt er bewust nagedacht en gehandeld vanuit de gedachte van kind in Gods missie?

Waar zie je nog kansen om het denken en het handelen hierin te verbeteren?

Met wie zou je hierover in gesprek kunnen gaan?

HOOFDSTUK 4: KINDEREN IN HUN GEZINNEN

Het is niet de kinderwerker, het jeugdpastoraat of de voorganger die het meest contact heeft met onze kinderen. Het zijn de ouders die dag in, dag uit betrokken zijn op 'onze' kinderen. Hoe goed is het dan, als de gemeente oog heeft voor deze verantwoordelijkheid die naast natuurlijk veel voldoening, soms ook een flinke uitdaging kunnen geven.

Juist in de eerste levensjaren zijn kinderen extra kwetsbaar en krijgen ze invloeden mee die ze de rest van hun leven zullen bijblijven. Zeker in de leeftijd tot 12 jaar zijn de ouders het belangrijkste in de vorming van onze kinderen. Daarna verschuift er een groot deel naar de leeftijdsgenoten (de peergroup).

Sommige gezinssituaties hebben zichtbaar extra aandacht nodig, maar er zijn ook situaties die wat minder zichtbaar zijn.

Daarom kan het helpen om als kinderwerker ook goed contact te hebben met de ouders. Dit wordt soms ook wel een vorm van basispastoraat genoemd. Juist in dit contact kun je als kinderwerker ook iets betekenen van begrip, steun en soms ook iets van signalering en verwijzing.

Voor een goede verwijzing is het belangrijk dat ook het pastoraat is georganiseerd in de gemeente en er ook aanspreekpunten zijn voor het kinderpastoraat die net even wat meer kennis en ervaring hebben dan de kinderwerkers.

Naast goed georganiseerd pastoraat, kunnen ook goede preventieve programma's ouders ondersteunen bij hun opvoeding. Hier zijn gelukkig deskundigen en organisaties die met veel liefde en wijsheid over hebben nagedacht. Ik noem er twee. Het kan zijn dat bij het lezen de organisaties andere namen hebben gekregen, maar daarvoor kun je altijd met ons contact opnemen.

Generatio

<https://generatio.nu/>

“Een gezonde samenleving is gebouwd op Gods principes en bestaat uit gezonde gezinnen. Wij geloven in het versterken van de omgeving van kinderen en jongeren, zodat zij God kennen en weerbaar zijn. Zoals God tegen Jozua zei: **‘Wees sterk en moedig, want Ik ben met je.’** Het is God die ons sterk maakt. Om dat te bereiken traint Stichting Generatio kinderwerkers, jeugdwerkers en ouders. Ook organiseren wij evenementen.”

Parenting Children Course

<https://parentingcourse.nl/children/>

In navolging van de Marriage Course is er nu ook een Parenting Course ontwikkeld waarbij ouders in de gemeente in groepsverband kunnen kennismaken met de materialen die zij hebben ontwikkeld. Aan de hand van 5 inspirerende thema's wissel je ervaringen uit met andere ouders en denk je na over de opvoeding. Naast de Parenting Children Course is er ook een Parenting Teenagers Course voor ouders met kinderen in de tienerleeftijd.

Op de website vind je meer informatie over de inhoud en de plaatsen waar de cursus wordt gegeven.

Xpeditie 3.6.0

<https://www.xpeditie360.nl>

Een organisatie die op een bijzondere manier gezinnen ondersteunt is Xpeditie 3.6.0. Behalve werkvormen voor in de kerk, hebben ze ook creatieve en avontuurlijke werkvormen voor in het gezin, zoals Xpeditie@home rondom een Bijbels-thematisch filmpje met een uitdagende challenge.

Andere ondersteuning kun je vinden op de diverse website van organisaties en kerken gericht op geloofsopvoeding zoals:

- Thuis Geloven <https://thuisgeloven.nl>
- CGJO (Christelijk Gereformeerd) <https://www.geloofsopvoeding.nl/>
- Kerkpunt (Vrijgemaakt & Nederlands Gereformeerd) <https://kerkpunt.nl/geloofsopvoeding/>
- PKN <https://protestantsekerk.nl/thema/geloofsgesprek/>
- HGJB (Voorheen Hervormd en onderdeel van de PKN) <https://www.hgjb.nl/geloofsopvoeding/>
- Artikel geloofontwikkeling met literatuurlijst <https://protestantsekerk.nl/verdieping/geloofsontwikkeling-van-kinderen/>

Boekentips

- Maak ze sterk, Erik Smit en Wietske Noordzij
- Geloven begint thuis, Mark Holmen
- De 5 Talen voor kinderen, Gary Chapman
- Godsdienstpedagogiek van de hoop, Bert Roebben
- Christelijke pedagogiek, Wim ter Horst

Vragen:

Waar is er regelmatig en behulpzaam contact met de ouders en gezinnen?

Welke behulpzame vormen zet de gemeente in?

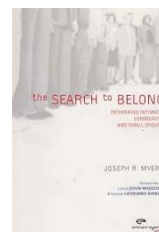
Waar zie je nog kansen om deze aandacht te verbeteren?

Met wie zou je hierover in gesprek kunnen gaan?

HOOFDSTUK 5: KINDEREN EN DE GROEPSGROOTTE

Een belangrijke vraag is wat je voor of met de kinderen doet in welke groep. Daarbij kan de theorie van groeps grootte helpen die vanuit de sociologie door Joseph Myer is aangepast voor het gebruik in de gemeentepraktijk.

Joseph Myers schreef in 'The search to belong', dat het gevoel van erbij horen wordt versterkt door diverse activiteiten in verschillende groeps groottes te doen. Hij baseert dit op het onderzoek van socioloog Edward Hall en de manier waarom Jezus in de Bijbel omgaat met mensen. Het helpt om niet te veel of te weinig te verwachten van diverse activiteiten.

Zo is een grote groep is meer geschikt voor vieringen en communicatie vanaf een centraal punt (podium). Daar kun je dus minder wederzijdse inbreng en persoonlijk contact verwachten. Een kinderpraise leent zich dan prima om met elkaar te vieren en het gevoel te krijgen van verbinding met God en andere mensen

Groepen tot 70 mensen zijn zeer geschikt om samen dingen te doen. Een gezamenlijk event als De Vliegende Speeldoos is bijvoorbeeld een goed voorbeeld hoe kinderen in deze groep samen kunnen werken aan een toneelstuk wat ze voor de ouders kunnen opvoeren. Bij een te kleine groep zijn er beperkte mogelijkheden in de uitvoering en bij een te grote groep wordt het te onoverzichtelijk en moeilijker te begeleiden.

Kleinere groepen tot 12 kinderen zijn meer geschikt voor uitwisseling, verwerking en samen leren. Hierbij kun je denken aan groeps gesprekken in een kring. De verlegen kinderen durven dan meestal iets meer te zeggen en een gespreksleider is dan beter in staat om de groepsdynamiek te beïnvloeden.

Persoonlijk contact voor gesprek of voor gebed gaat vaak beter in groepjes van maximaal 3 kinderen kan er persoonlijk worden gedeeld. Zo komen we tot de volgende indeling:

Ruimte	Aantal	Zijn we...	Zijn we bezig met...
Publiek	70 - ...	Zichtbaar	Horen, Vieren
Sociaal	20-50	Beschikbaar	Acties, doen
Persoonlijk	5-12	Aanspreekbaar	Bespreken, leren
Intiem	2-4	Kwetsbaar	Delen

Natuurlijk zijn grenzen redelijk flexibel als het gaat om de grootste twee groepen.

Vragen:

Op welke manier zijn de groepen voor het kinderwerk ingedeeld?

Wat ontvangen kinderen aan positieve input in deze groepen?

Welke positieve input zou nog extra aandacht kunnen krijgen? (zie schema)

Op welke manier zou dit aandacht kunnen krijgen?

Met wie zou je hierover in gesprek kunnen gaan?

Leestips

- The Search to Belong, Joseph R. Myers
- LEF-Navigators <https://www.navigators.nl/lef/blog/groepsgrootte-voorbeelden>

HOOFDSTUK 6: HULPMIDDELEN BIJ KINDERWERK IN DE GEMEENTE

Er zijn diverse hulpmiddelen ontwikkeld voor kinderen in de gemeente. We hebben al eerder de hulpmiddelen genoemd voor gezinnen en geloofsofvoeding. Er zijn ook hulpmiddelen voor het kinderwerk in de gemeente

Methodiek

Voor het kinderwerk zijn er vele methodieken ontwikkeld. Methodieken voor het kinderwerk hebben vaak een pedagogische en een theologische aanpak.

Voor de pedagogische kant kun je denken aan de lesmethodiek en de wijze waarop er wordt geleerd. Tegenwoordig wordt ervaringsgericht leren algemeen aangeschreven en zijn er methodieken die hier bewust gebruik van maken zoals Er Op Uit en Doe Maar. Fijn als er in de gemeente iemand is met deskundigheid van pedagogiek of onderwijskunde en deze kant kan beoordelen.

Voor de theologische kant kun je denken aan de kerkelijke achtergrond, ook al noemen ze zich soms interkerkelijk. Met hun kerkelijke achtergrond nemen ze ook thema's mee die ze belangrijk vinden en die niet altijd gangbaar zijn in onze gemeenten (zoals bijvoorbeeld de kinderdoop). Maar ook de interkerkelijke of evangelisch getinte methodiek kan accenten leggen die wel of niet passen bij de gemeente. Fijn als er dan een raadslid of voorganger is die dit kan beoordelen vanuit de identiteit (missie) en visie van de gemeente.

Voor het slagen van passende methodiek voor het kinderwerk is het verder nog van belang dat hier ook kinderwerkers bij worden betrokken. Het kan meer motivatie en eigenschap ontwikkelen. Zij zijn immers degenen die hiermee moeten werken. Uiteindelijk is het ook iets van de ouders die hun kinderen aan ons toevertrouwen.

Dat maakt de keuze voor methodiek een zaak van goed teamwerk en afstemming met de diverse deskundigheid en de betrokken partijen.

Behalve methodiek voor clubs of zondagschool zijn er ook methodieken voor kinderen in gezamenlijke bijeenkomsten, vieringen en voor gezamenlijke activiteiten. Ook intergeneratieve methodes maken hier deel van uit. Hierbij kun je denken aan de methode van Kliederkerk of een intergeneratieve opzet voor een gemeenteweekend.

Wat zijn de methodes die er in de gemeente gangbaar zijn?
Wordt er ook gebruik gemaakt van methodiek voor intergeneratieve activiteiten?
Wat zie je aan positieve gevolgen van het werken met de methodes die jullie gebruiken?
Zijn er ook nog punten van aanvulling of ter verbetering?
Met wie zou je daarover in gesprek kunnen gaan?

Enkele gangbare methodieken

Eropuit - <https://kinderwerkeropuit.nl>

Van de website:

'Deze methode focust in zijn geheel op het verlossende werk van Jezus Christus en het werk van de heilige Geest, die ons beide leiden naar het Vaderhart van God. Jezus Christus is het fundament waarop ons geloof en de Gemeente is gebouwd, dit laten we de kinderen ontdekken.'

Deze methode is ontwikkeld vanuit de visie van Ronald Blonk en met een aantal deskundigen uit onze gemeenten. Er is een sterke nadruk op de ervaring en beleving door het doen van allerlei activiteiten. Ook is er een sterke oriëntatie op Oudtestamentische gebruiken die onder het volk van Israël gangbaar waren of zijn.

Meer info kun je vinden op de website.

Doe maar - <https://stichtingdoemaar.nl>

Van de website:

*'De missie van Stichting Doe maar is: **Kinderen leren leven met Jezus Christus. Daar gaan wij voor en daar staan wij voor.'***

Ook dit is een methode die een sterke nadruk heeft op de ervaring. Dit sluit aan bij de laatste inzichten vanuit didactische theorieën. Omdat het al zo'n 20 jaar bestaat is er door de tijd heen ook veel aan feedback verwerkt en is de methode telkens weer verbeterd. Inmiddels is er ook een methode voor tieners ontwikkeld.

Meer info vind je op de website.

Bijbel Basics

<https://www.bijbelbasics.nl/>

Digitaal materiaal voor de kinderdienst waarin de Bijbel centraal staat. In deze gratis methode zijn jij en de kinderen gelijkwaardige gesprekspartners en ontdek je samen wat de Bijbel te zeggen heeft.

Met de Bijbel Basics programma's ontdekken kinderen ruim 200 Bijbelse verhalen, bekend en onbekend.

Xpeditie 360

<https://www.xpeditie360.nl>

Xpeditie 3.6.0 is een initiatief van de zussen Annasjouk Nijhof en Hilde Sneep. Zij zijn ook betrokken bij het kinderwerk van Opwekking en betrokken in ons netwerk van Samen Jong. Zij hebben de visie om diverse generaties met elkaar in verbinding te brengen en doen dit op verschillende creatieve- en avontuurlijke manieren. Inmiddels zijn er meerdere mensen bij betrokken en zijn er ook meerdere werkvormen ontwikkeld voor in gezinnen en in kerken. Op de website blijf je ook op de hoogte van hun inspirerende blogs en de laatste ontwikkelingen.

Van de website:

'Hoe geef jij het geloof door aan je kinderen? Hoe doe je dat in de wereld van vandaag en hoe past het in een volle agenda? Wat als je het zelf niet zo goed weet en hoe maak je de Bijbel praktisch en relevant voor jouw kinderen?'

Xpeditie 3.6.0. is er voor gezinnen die zoeken naar een leven met God, die betrokken zijn op de wereld en dit aan hun kinderen willen voorleven. Met Xpeditie 3.6.0. ben je nieuwsgierig en ga je samen ontdekkingen doen over een leven met Jezus. Daarom vertellen we verhalen uit de Bijbel en uit ons leven. Jij hoeft niet alles te weten, we dagen je uit om te genieten van de wijsheid van je kinderen. Laat je verrassen door onze creativiteit en vernieuwende invalshoeken.'

Leestip:

- Handboek voor Kinderwerkers, Janneke Burger-Niemeijer e.a.

Leerlijn

Sommige gemeenten werken ook met een leerlijn. Daarin is aangegeven wat kinderen en jongeren per leeftijdsgroep aan kennis en vaardigheden krijgen voorgeschoteld.

Dit artikel geeft een overdenking over het nut van een leerlijn.

<https://dewaarheidsvriend.nl/column/doorlopende-leerlijn>

Dit is een voorbeeld van hoe een beleidsplan en leerlijn kan worden ontwikkeld.

<https://www.tabernakelkerk.nl/wp-content/uploads/2017/11/401-1-Beleidsplan-Jeugdwerk.pdf>

De meeste methodieken hebben een eigen leerlijn. Dan is het verstandig om te kijken of dit ook correspondeert met de visie en het beleidsplan van de gemeente.

Soms kan het extra verbindend zijn om hetzelfde thema breed in de gemeente te behandelen in de samenkomst of op de kinderclub, zodat je er ook met elkaar tijdens of na de dienst over in gesprek kunt gaan. Extra mooi als er hierbij ook intergeneratieve momenten zijn waar diverse generaties met elkaar uitwisselen wat zij hebben beleefd en wat ze hiervan mee naar huis nemen.

Voorbeelden van een leerlijn:

<https://gereformeerdebond.nl/de-waarheidsvriend/artikelen/doorlopende-leerlijn/>

<https://www.tabernakelkerk.nl/wp-content/uploads/2017/11/401-1-Beleidsplan-Jeugdwerk.pdf>

Vragen

Op welke manier is er in jullie gemeente nagedacht over de verdeling van thema's voor diverse leeftijden?

Waar zie je hier de vruchten van?

Zie je nog punten waarop dit verbeterd kan worden?